

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " — "
Egy hóra . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesür
hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bővegydíj min-
den külön beiktatásért 80 kr.

A költözködési költség.

Érdekes vita tárgy volt ez, a tisztán-
tuli egyházkerület közgyűlése nov. 14-iki
ülésében. Egyházi életünk kiváló férfiai,
tehát mondhatnók jogtudósai is nyilat-
koztattak felette véleményt és pedig egy-
mással ellentétesen.

Az elvi kérdés az volt: fizesse-e
valamely egyház tanítójának a költöz-
tetési költséget; mert a h. böszörményi
nagy egyház e tekintetben, a tagadás állás-
pontjára lépett s megfélebbezte egyház-
megyéjének azon döntését, hogy tartozik
és fizessen.

Az alaki kérdés pedig: közigazgatási
vagy törvénykezési bíróság elébe tarto-
zik-e az ügy, tehát illetékességi volt.

Az első, hogy egy nagy egyház
presbyteriuma kérdésessé teszi, valamely
tanítójának költözködési költsége, vissza-
térítési, — talán előlegezési, — általá-
ban fizetési kötelezettségét, nagyon meg-
döbbenő s önkéntelenül azt kérdezzük:
mi lehet ily szűkmarkuságnak, ily leg-
kezdetlegesebb méltányosság kérdésessé
tételének az oka? . . . Pénz-hiány? . . .
Ezen feltevésnek határozottan ellene mond
a böszörményi egyház helyzete, amely
ha előre nem látta is el, hogy tanítót
választ, s költöztetési költségre szüksége
lesz; de költségvetésében előre el-nem
látható szükségletek fedezésére kell rovat-
nak lennie, amiből ilyes kiadások fedez-
hetők és fedezendők. Azt pedig egy er-
kölcsei testületnek a legkezdetlegesebb
erkölcsi érzéssel is be kell látnia, hogy
a tanító hivatalába beköltözési költsége,

nem mást, hanem csak a meghívó és
elfogadó egyházat terhelheti, akár ter-
mészetben szolgáltatja ki a fuvart, stb.
akár átalányban határozatlik meg a
költöztetési költség. Amint volt ez mindig;
amint lehet mai napság is a mi egy-
házainkban. S nincs is reá — tudtunk-
kal — előzetes eset, hogy egy egyház,
amely esperesi koncesszával hívhat és
helyezhet be egyházi hivatalviselőt, —
a beköltöztetési költséget valaha meg-
tagadta volna.

A böszörményi egyház jelen esete
tehát az első ilyen sajnálatos esetnek
tekinthető és követeli azt, hogy jövőre
az ilyen kérdések felmerülésének még
csak lehetősége is megzűntetessék, még
pedig nemcsak esetről-esetre döntéssel,
hanem a kérdéseket kizáró kötelező
határozattal, hogy t. i. az egyházi hiva-
talviselőkbeköltöztetési költsé-
gét az egyház tartozik
viselni. Analogiát szolgáltat erre pld.
az állami hivatalnokok áthelyezésével járó
költöztetési költségeknek az állam általi
viselése is.

A mi az egyházkerület egyik —
vagy másik bírósága illetékességét illeti:
véleményünk szerint ezen kérdésben
még vitára sincs szükség; mert az ily
ügynek elintézése az egyházmegye bel-
jogkörébe tartozik, amely kizárja a feleb-
bezést az egyházkerületre, mint olyan
melynek jogosságához kétség nem fér s
mint amely sürgős elintéztetést is követel.
Tulajdonképp ez, egyszerű elnöki elinté-
zés tárgya volna: az esperes a netalán
méltányosságot nem ismerő presbyterium-

nak meghagyja a méltányos költség ki-
fizetését, netalán ellene a végrehajtást a
közigazgatósági hatóság útján fogano-
sítja; iefőlebb — talán óvatosságból
— az egyházmegye közigazgatási biró-
sága véleményét kérve ki.

Az esperest, vagy hát egyházmegyét
megilleti, ilyen kétségbevonhatlan ügy-
ben a belkörüi intézkedés joga; a sür-
gösség is ezt követeli, mert annak a
tanítónak, aki esetleg a beköltözési költsé-
get előzetesen maga viselte: szüksége
van ennek minélhamarabbi visszatéríté-
sére s nem várakozhat, a birói ítélettel
együtt járható felebbezés által megkivánt
időhaladéokra.

A díjlevélbe a költöztetési költség
fel nem vehető, bizonyos összegben
meghatározva; de a pályázat kihirdeté-
sénél átalányban mindannyiszor kitehető;
vagy a meghívásnál ez, az esperes által
mindenkor megkivántató díjlevél bemu-
tatásakor, terjeszthető be és erősíthető
meg; így más; — péld. birói eljárást fe-
leslegessé tesz, amikor már a választott
bárhivatalnok lakáshelye tudvalevén: a
költöztetési költség pontosan is meghatá-
rozható.

Ily eljárás mellett aztán meg lehet
ővni az egyházkerületet attól, hogy a
közgyűlései előtt felszaporodott ügyek
halmaza még olyan ügyekkel is nevel-
tessék, amelyek természetüknél fogva
nem is elébe tartoznak s az egyházme-
gyén, vagy maga az esperes által is vég
érvényesen elintéztetők.

Az egyházkerületi közgyűlés most
döntött a böszörményi tanító költözési

Dal a táncziskoláról.

Ugy történt: a táncziskolában
Együtt tánczoltunk, Ön, meg én.
Hogy így történt, a maga vétke,
Hisz volt ott nálam szebb legény.
Mindegy! Magára vessen érte
S e versért is Önt éri vád:
Önök ígertem meg, hogy versben
Zengem meg a táncziskolát.

S hogy itt ülök most, eltűnődöm . . .
Ez az ígélet mily nehéz, —
Eszembe jut annyi édes arcz
És annyi édes flirtelés.
Szőke és barna angyalarczok
Mosolygnak kedvesen reám
És közöttük egy édes arczú,
Egy aranyos kis, fess leány . . .

A hajánál van tán barnább is,
Ígézőbb szem is van talán
És megbocsásson: e körülmény
Előttöm örökké talány:

Mert hisz ott, a táncziskolában
Sok szép leány volt — meglehet,
De ki velem verset íratott,
Nekem legzebb, legkedvesebb. . .

Grósz Sándor.

A főpróba.

— A Debreczen tárczája. —

Írta: **Pakots József.**

A nézőér sötét volt. Csak a zenekar
lámpái pislogtak, halvány fényfoltokat hintve
a kótalapokra. Üres páholy-lyukak ásitottak
bele a sötétségbe, a földszinti széksorok kö-
zött is alig lézengett egy pár ember. Hosszu
haju, szemüveges kritikusok, zenészek, ujság-
írók.

Lassan gyűltek a főpróbara. Kint az ut-
cán ragyogva ömlött el az ősz meleg, ál-
mosító verőfénye, itt a nagy, üresszínházban
szinte hideget lehelt a sötétség.

Nemsokára megélénkültek a széksorok.
Világos asszonyi ruhák vegyültek bele a söté-
tét férfi kabátok közé, elfojtott kacagás volt
hallható itt is, ott is. Irodalmi asszonyok ül-
tek itt fitt egytől-egyig. Írók, művészek fe-

leségei, vagy maguk is írók és művészek. Egy
magas barna színész nő köré többen gyüle-
keztek. Ünnepelet aszony volt és grófnő.

— Méltóságos asszony, hogy lehet az,
hogy nem adtak neked szerepet a mai da-
rabbán? Te biztosan megmentetted volna.

Egy fiatal Sarcey kérdezte ezt s a grófnő-
primadonna gunyosan felelte:

— O, hadd el barátom, még könyörög-
nekem a direktor, hogy huzzam ki a kátyu-
ból a szekerét. Majd meglátjuk.

— De hát ki az a Fellegly? — kér-
dezte egy kis ujságíró valamelyik támlásszék
öbléből.

— Már mint a szerző? Hát egy új nagy-
ság, aki bizonyára rokona a direktornak.

— Láttad?

— Hogyne! Az operettje próbáin néha
megjelent. Roppant szürke ember, valami fize-
téeses írnök. Még a kellékest is megnagysá-
golta.

— Pompás! Hát írnök? Melódiák, a
melyek az aktacsomók közül röpiúlek a vi-
lágba. Na, csak hogy ne kerüljenek ad akta!
jegyezte meg egy száraz, fáradt arcú kritikus
ciniku an.

A színházi zenekar hangolni kezdett. A
karmester föllepelt a pódiumra és fejére csa-

költsége ügyében, döntött pedig méltányosan úgy, hogy az egyháznak fizetnie kell. Óhajtjuk, hogy jövőre ilyen döntésre szükség ne legyen: nem lesz pedig akkor, ha az ilyen netalán előforduló világos ügyben az egyházmegye, illetve az esperes jogkörébe tartozónak mondattik ki, a végérvényes elintézés.

—a—r.

Debreczen, november 16.

Bethlen Gábor szobor-ügy. A Bethlen Gábor szobor-bizottság, melynek célja országos gyűjtéssel a fejedelemnek Nagy-Enyeden szobrát állítani, megalakult. Elnökke Bánffy György gróf v. b. t. t. főajtónálló-mester, az erdélyi ev. egyház főgondnoka, a fejedelem egyenes leszármazottja. (Hogy-hogy?! Volnának Bethlen Gábornak egyenes leszármazottjai?... mi a történelem nyomán kerjük ezt!) Alelőkökké Bethlen Géza gróf, Torda-Aranyos vármegye főispánja és Zeyk Daniel Alsó-Fehér megye főispánja, titkár Bodrogi János a Bethlen-kollegium tanára választott meg. A szazas bizottság Erdély vezérferfiainál alakult meg. Az alakuló gyűlés a Bethlen-főtanoda dísztermében volt, melyen Zeyk Daniel főispán elnökölt. Az ünnepélyen, melyen a vidékről is nagyszámu előkelőség vett részt, Váró Ferencz tanár alkalmi versét szavalta el és az ifjúság hazafias dalokat énekelt. (Eztalan a Bethlen főtanodának kárpótlás lenne teológiai tanszakán tett merényletért?)

Miniszteri tanácskozás. Tegnap délután a képviselőház ülése után a Ház miniszteri szobájában miniszteri tanácskozás volt, a melyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett.

A koronatanács. A félhivatalos Budapesti Tudósító jelenti: Ő felsége tegnap délután Goluchovszki gróf közös külügyminisztert és Welsersheimb gróf osztrák honvédelmi minisztert magánkihallgatáson fogadta. Délután ő felsége elnöklésével közös minisztertanács volt, amelyen részt vettek: Goluchovszki gróf közös külügyminiszter, Krieghammer báró lovassági tabornok, közös hadügyminiszter és Kállay Béni közös pénzügyminiszter; továbbá Széll Kálmán és Clary gróf miniszterelnökök, Lukács László és Kofazolucki pénzügyminiszterek, Fejérváry Géza báró és Welsersheimb

pott cilinderrel, hanyagul adta az utasításokat zenészeinek.

A suttogás és kacagás megszűnt. A beszélgetők szétrébbentek és behuzódtak a vörös, puha székekbe. A zenekar belefogott a nyitányba.

II.

Sápadt, vézna, kopott ember surrant be a színházépület hátuló kis ajtaján. Félve, alázatosan támolygott végig az öltözők folyosóján a nézőtérre lépve, helyet foglalt valahol a legutolsó széksorban. Belegubózta magát a széles galléru köpenyegébe és félve tekintgetett szét. Szinte kéjjel temetkezett bele a sötétségbe.

A szerző volt. Nem volt itt egy bizalmas ismerőse, egy barátja sem. Téveteg tekintettel vizsgálta az arcokat, figyelt, észlelődött. Vajjon hogy fogadják vállalkozását? — Megborzadt. Csupa kegyetlen cinizmust, hideg közönyt olvasott le az arcokról. Vad kétségbeesés szorította össze a torkát. Kiáltani szeretett volna, hogy ne fogjanak bele az előadásba. Csak tréfált. Nem akar ő hirnevet, elismerést. Csak a gunytól kimélik meg. Csak ne kacagtak ki.

Hiszen nem akar tolazkodni. Bocsássanak meg neki. Bolond volt, beteg volt, mikor dicsőségről álmodott. Hogy merne ő ilyen fényes társaságba bekiváncolni?

Lássák, hiszen úgy megalázkodik. Csak kegyelmezzenek meg. — Hiszen megbánta a merészségét. Aztán nem is ő a hibás. Ő csak próbálkozott. Benyújtotta a darabját. Nem erti, nem tudja, mi ütött a direktorhoz, hogy

gróf honvédelmi miniszterek. A közös miniszteri tanácskozás az 1900. évi közös költségvetés végérvényes megállapításáról s a delegációk egybehívására szükséges intézkedések megállapításával foglalkozott.

Az 1848/9-es honvédegyelet központi gyűlése. A negyvennyolczas honvédegyelet évi nagy gyűléset tegnap délelőtt tíz órakor nyitotta meg P o d m a n i c z k y Frigyes báró az új városháza nagy termében. Mikár Zsigmond főtitkár konstataulta, hogy harminckét egyesület van képviselve nyolczvankét taggal. K r u d y Gyula főszólamására elhatározták, hogy a választmányból időnkint kilépő tagok névsorát, minden vidéki egyesülettel közlik a meghívóval egyidejűleg. Az évi jelentés megemlékezik az aradi gyászünnepén és a budavári hősök ünnepén való részvételről. Főleliti a jelentés, hogy a központi bizottság résztvett a magyar király császári trónralépésének évfordulóján tartott istentiszteleten. (Hajh a tulzó lojalitás okvetetlenkedik a hódolattal s nem veszi tekintetbe, hogy erről a tüntetésre nincs szükség és nemis kényszerítheti senki és semmi az 1848—9 es honvédeket, akik harcban állottak a császár seregeivel, stb. stb. oknál fogva tehát itt anakronizmus van.)

K r u d y Gyula kifogásolta is, hogy a bizottság részt vett a császár jubileumi ünnepén. (De hát a központi bizottság elnököstől és mindenestől abból a partból való, amely mindennél felebb valónak tartja azt a hódolat mutogatást, mint az 1848—9-es honvédség történet szerinti hamisítlan fellogását. Az ilyen félrecepangás okozza azt, hogy a központi bizottság iránti bizalom hovatovább oszladozik s az évenkénti közgyűlésbeni részvétel gyengül.)

Mikár Zsigmond fölolvasta a tavalyi nagy gyűlés óta elhunyt öreg honvédek névsorát. Eljenzéssel vette tudomásul a nagygyűlés a honvédmen dékbáz kibővítését, amiért köszönetet szavaztak a honvédelmi miniszternek. (Persze ez is a korszellem. Mintha ilyes nemis követeltetett volna az orsz. ellenzék részéről s egyedül a honvédelmi miniszter agyából és szívéből pattant volna ki. Hát amit még 1897-ben kéremezett a honv. orsz. közgyűlés hogy az 1848/9-es honvédrokkantak segélye emeltessek, hol kékis az éji homályban?) B a l o g b Sándor dr. bemutatta a számadásokat. E számadásokat fölterjesztették a miniszterhez, aki jóváhagyta, egyuttal leiratban értesítette

elfogadta. Bizonyára nem volt más darabja. Aztán meg azt gondolta: Próbáljunk szerencsét! Hátha...

Köny szökött a szemébe. Szerette volna, hogyha ebben a pillanatban mindenki megérezte volna az ő gyöttrődését és megesett volna rajta a szíve. Csak könyörületet akart, azt. Irtózott, hogy kikaczagják, kigunyolják, rátaposnak. És akkor...

Annyi álom, annyi ábránd egyszerre a sárban. Azelőtt olyan jól megvolt velük. — Dédelgette, a keblén melengette őket. Ezután? ... Iszonyatos lesz az élet a reménység fénye, az álmok csillogása nélkül. Oh, ezeket hagyják meg neki. Ne tépjék szét durva kezekkel!

Eltűnik ő, mintha nem is létezett volna soha. Nem lesz láb alatt. Nesztelenül, alázatosan fog elsurranni a hazak oldala mellett, mint eddig. Irgalom! Irgalom!

Zugott a feje, a kezeivel görcsösen kapaszkodott bele a szék támlájába.

Ekkor lépett fel a pódiumra a karmester, fején a félrecepapott cilinderével.

A nyitány bevezető hangjai recsegve zendültek meg. Élénk, gyors, merész ütemekben szöktek előre a hangok, mintha szabód, szárnyas gondolatok — csatáztak volna a levegőben.

Az utolsó széksorban fölállott a reszkető ember. A sápadtság helyett láng lobbant az arcába, előrehajolt. A gyötrelmes gondolatok barázdái elsimultak a homlokáról, nyugodt, sugárzó derű ömlött el arcán.

Halálos csönben viharzottak el a nyitány

az elnökséget, hogy a költségvetést ezentul a közgyűlés ellenőrzése alá helyezi. Az indítványok során F e j é r v á r y Imre azt kívánja, hogy a honvédség áldozzon Erzsébet királyné emlékének olyanképpen, hogy kiki a saját körében iparkodjék gyűjteni az Örökimádas templomára. Az indítványt elfogadták. A nagygyűlés újra megválasztotta a központi bizottság kilepő tagjait.

A közgyűlés vitatárgyai voltak még: A budapesti, jászkerületi, Bars, Győr, Tordavármegyei honvéd egyesületek indítványa, hogy az 1848/9-ki honvédek kizárólagos igazolási joga a honvéd egyesületekre ruháztassék vissza, (ahonnan Bánffy br. idejében jogtalanul elvették.) s a kormányhoz kérelem inteztessék az öreg honvédek nyugdíjának — őrmestertől lefelé — megjavítása iránt (ami évekről évekre kesik.)

S z e n t i m r e y Kálmán honvéd menház parancsnoknak, hivatalának rendes és pontos teljesítéséért köszönet nyilvánított. (Rehabilitáció.) A közgyűlés 12 és fél órakor feloszlott.

A közgyűlésen jelen volt öreg honvédek nagyobb része 1 órakor közös ebédre gyűlt össze a Clotild főhercegné által épített palotában levő Gregorius féle vendéglőben. Az ebéd kedélyesen folyt le, sok érdekes pohárköszöntő mondatot el. Az öreg honvédek meleg kézszorítással bucsúztak egymástól a jövő évi viszontlátás reményével.

A képviselőház ülése.

Rövid kis ülése volt tegnap a képviselőháznak. Tegnap elfogadtak két törvényjavaslatot, egyiket a posta-takarékpénztár új épületéről, a másikat a szigetvár kaposvári helyierdeki vasutról, ezeket szavazták meg tegnap harmadszori olvasásban.

Ezután tudomásul vett a ház három zárószámadási jelentést; végül pedig meghallgatta B u z á t h Ferencz képviselő interpellációját; a melylyel Magyarországnak a pestis ellen való megvédésére tett intézkedésekről tudakozódott. Két oldalról látja jönni a veszedelmet: a keleti határ felől, ahonnan az Oroszországból kiüldözött zsidók hoztak a veszedelmet, mert nem engedik őket Romániába; és Fiume felől, ahonnan a B e r e n i e e nevű Lloyd hajóról jöhet a veszedelem. Közegészségi és egyéb intézke-

utolsó hangjai. Az emberek egymásra meredtek. A félelem igézete töltötte el a kebleket, a függöny hideg csönben emelkedett föl.

Egy karénnel kezdődött az előadás. Lágy, mélabus dal volt, templomi áhitat kelt a nyomába. És egyszerre az első sorban halk kimért taps hangzott föl. Megdőbbsenve nézett mindenki oda. Azon a helyen ritkán tapsoltak. Felelmetes ember ült ott, a legczinikusabb kritikuskok egyike. S a karének utolsó akkordja tapsviharba vezetett.

És láz ömlött el a széksorok között, forró, viharos láz, mely úgy hatott, mint arnyoszlító villanás — a hideget lehelő sötétségben...

III.

— Direktor, direktor, gratulálunk! Micsoda muzsika és micsoda ember! De hát kerítsd elő nekünk a szerzőt.

A megtámadott színház igazgató szabadkozott.

— Engedjete meg, nem tudom, hol van. Ma nem láttam.

A grófnő-primadonna felkaczagott.

— Ugyan hagyják, hát nem látjátok, hogy a kis hamis meglepetésre dolgozik. Még kisül utóbb, hogy valóságos kir. herceg a szerző. Azt pedig, ne várjátok, hogy hajlongjon előttetek.

— Na-na, — mondta mosolyogva az igazgató — csak semmi fantázia. A szerző: írnok a városnál a máodik fizetési osztályból.

— Írnok a második fizetési osztályból? És ilyen tehetség! Lehetetlen. De hát miért titkolóztál vele?

déseket kér a minisztertől a pestis behurcolása ellen.

Az interpelláció egyes kérdései:

1. Van-e tudomása a belügyminiszternek arról, hogy a Romániában felállított szigorú határőrzés mellett az Oroszországból kiüldözött zsidók nagyobb tömegben hazánkba vándorolnak s ez által a pestis behozatala veszélyével fenyegetik hazánkat?

2. Van-e tudomása arról, hogy a fumei kikötőbe igyekvő Berenice nevű Lloyd-hajón halállal végződő pestis-esetek fordultak elő?

3. Minő közegézségügyi s egyéb intézkedéseket tett a belügyminiszter ur, vagy szándékozik tenni a pestis behurcolásának megakadályozására?

Az interpellációt kiadták a miniszternek. A következő ülés szombaton, november 18-án délelőtt 10 órakor lesz, a mikor a Ház tárgyalás alá veszi az igazságügyi miniszter javaslatát a királyi bíróságok és ügyészségek tagjainak az igazságügyi miniszteriumban való ideiglenes alkalmazásáról. Ekkor fog válaszolni a pénzügy miniszter U g r o n Gábornak az osztrák arany-háború dolgában hozzántézt interpellációjára.

A szombati napirend megállapítása után az ülés már 11 óra előtt véget ért.

Statisztika a kirakatokban.

Korán rászáll az est komor fátyola a városra.

Egymásután gyulnak fel az utcák és kirakatok lámpái s nagy néptömeg hullámszik a fényes boltok előtt.

Lehetetlen, hogy a járókelők figyelme oda ne forduljon a fényes üzletek felé, mert hiszen kit nem érdekel a fény, a ragyogás?

Fényben uszik estenként minden kirakat. A város kereskedelme sáttort ütött összes kincseivel. Raktári rejtekhelyeikről előkerültek a legjobb, legszínesebb, legértékesebb áruk.

Közeledik karácsony s minden vevő azon iparkodik, hogy kedveseit a családban valami széppel lepje meg. Jól tudja ezt a kereskedő s épen azért hozza portékáját kirakatában a nyilvánosság elé.

Őszintén megvallom, hogy nekem a statisztika ritka esetben imponál. Láttam, hogy mi módon készítik az illetők a maguk ipari,

És a karmestert rohanták most meg.

— Igen, mért titkolóztatok vele, mester?

A karmester mogorván adott jelt pálcájával a sugólyuk bádogg tetején. Maga sem értette ezt a váratlan sikert és boszankodott miatta.

A függöny újra fölgördült.

A sötét nézőtérben tombolt a láz. Arról a jól ismert helyről, hol a legfélelmetesebb kritikus ült, egyre hangzott a taps. Felvonás végén újra látni akarták a szerzőt. A szerencsés szerzőt, a ki irnok a városnál a második fizetési osztályból.

A hátulsó széksorból vontatottan, remegve indult előre a sápadt arcú szerző. Kopott, szegényes, fekete ruhája kiritt az elegáns, divatos öltözékek közül. Az igazgató észrevette Odasiétett és hirtelen magával vonta.

Néhány perc múlva a függöny előtt, az igazgató karján megjelent az irnok. A sötét nézőtér hullámszott s a taps lázasán tört ki.

IV.

A főpróba után — délután 1 óra volt már s az emberek igen éhesek — a zeneirodalom új csillaga, a kopott ruhájú irnok büszkén lépett ki a színházépület ajtaján s mikor az ajtó előtt ácsorgó kíváncsi fiatal újságíró gyerekek tiszteletteljesen vették le előtte a kalapjukat, fennhéjázóan, gőgösen nézett végig rajtuk és nem köszönt. Nagy ember volt már.

mezőgazdasági és tanügyi statisztikájukat. Ritkán dolgozhatnak biztos adatokkal. Jelentésük így nem egyéb, mint számcsoportokban kifejezett kombináció és következtetés.

Nekem bizony a kirakatok többet, jobban és biztosabban magyaráznak, mint azon számok, melyeket a ki nem fejtett statisztikai tudomány módszere mutat fel. Ezekben a kirakatokban a szemlélődő magát a várost látja.

A városnak szükségletét, izlését, vagyoni erejét, hajlamait, vágyait és divatját alaposabban megmutatja egy séta, mint a leg gondosabban szerkesztett leírás.

Egy ilyen séta kevés gyönyörűséggel jár és sok bánatot okoz. Velence, Bécs, Flórencz, Nápoly, Páris amerre csak jársz, mindenütt magát mutatja. Mindeniknek jellege van. Meg Prágának is van, sőt Grácznak is valamiképpen Triesztnak. A sétáló ráismer a kirakatról a városra.

Itt egy metszet, ott egy ékszer, e helyen egy polcz, amott egy bronz, csipkeháló itt, zománczmunka ott; olykor egy karosszék, máskor egy kanna, sokszor egy dombormű, máskor egy koral-darab nyújt jellemző emléket az egész városról.

Nezem, keresem, kutatom a magyar városok kirakataiban is az effajta eredetisége. Vonásokat szeretnék fölfedezni, melyekről jellemzőkre lehet következtetést vonni. Látni óhajtom, mit produkál például a szép Budapest az emberi civilizáció nagy műhelye-lepén? Hol az a hely, a melyről az emberi munkásság versenytérén ezt mondhatná, ez az énnyém, itt én vagyok és senki más?

Íme, ez itt Kína; ráismerek egyetlen sétatöbbször. Ez itt India; ráismerek kalapált edényéről. Az ott Bokhara; ráismerek a szőnyegrajzról és színeiről. Ez a mellő Velenczében készült; azon a csecsebecsén bécsi zománcz van; ez a gobelin Parishan készült; azt a fegyverf Angliából hozták; ez a faragvány Svájcra emlékeztet; az a kristály Csehországra; ez a vászon Sziléziára; az a selyem Lyonra; ez a posztó Brünre — ez az üveg, az a vas, ez a szerszám, ez a porcelán, ez a tollkés, ez a tinta tartó... mindmind valamennyi, idegen művészek a rajza, idegen telepnek, idegen munkásnak a készítménye.

Négyszáz millió forintot adunk évenként országok munkájáért. Ezzel szemben a mi nyereszterményeinkért alig kapunk háromszázmilliót.

Hát bizony elég szomorú s mutatja, hogy mily nagy feladatok előtt állunk.

De nem kell kétségbe esni.

Ha a magyar nemzet hazafiassága erősen pártfogásába veszi a nemzeti ipart és kereskedelmet, akkor az idegen tárgyak eltűnnek a kereskedelemről és magyar ipar termékeivel ajándékozhatja meg kiki szeretteit...

Az lesz az igazi, boldog karácsony!

KÜLFÖLD.

Pénzügyi reform Egyiptomban. A khedive a hatalmasságok jóváhagyásával rendeletet bocsátott ki, a mely szerint: ezenül az államadósági pénztár szavazattöbbséggel bármely összeget szavazhat meg a kormány-nak a tartalékalapból. Egyhangú határozat csak rendkívüli hadiköltségek vagy expedíciókra való kiadások megszavazásánál szükséges. Ez a rendelet véget vet szoknak a zavaroknak, a melyek a vegyes bíróságoknak az államadósági pénztárra vonatkozó határozatából származtak. Bizonyosra veszik, hogy a vegyes bíróságokat februárban újra kinevezik öt esztendőre.

Szudánból. Londoni, nov. 15-ki tudósítás szerint: a Times-nak azt jelentik Kairóból, hogy a khalifa a Fehér Nilus mentén fölfelé nyomul és elérte Ábbah szigetét, a mely 150 mérföldnyire van Khartumtól.

A háború.

Londonban nagy izgatottsággal várják a legközelebbi napok híreit a délafrikai harc-térről. Ámbar bizalmat önt az emberekbe, hogy a segítő csapatok nagyresze már Durbanba érkezett, nagy aggodalommal vannak eltelve Ladysmith sorsa miatt, a melyről 6 nap óta nem érkezett hír, sőt nemcsak Ladysmithről, de az egész harctérről 6 nap óta alig kapott London újabb táviratát. A burok óriás elszántsággal készülnek az újabb harcra, a tulajdonképpeni nagy harcra, a mely csak ezután fog kezdődni, ha Buller tábornok egész haderejével sikra száll. Buller tábornok tervét azonban a burok nem ismerik; — egy ellenőrizhetlen és kevésbé megbízható hír azt újságolta tegnap, hogy Buller tábornok is Natalba ment, mert hadműveleteinek főszínhelyét ide akarja tenni. Egy másik jelentés, a mely régibb keletű, egész bizonyosra állította, hogy Buller Fokvárosból a szárazföldre indul meg Oránzs ellen. A burok a nagy angol sereg közeledésére sem esnek kétségbe; a harctér olyan nagy kiterjedésű, hogy azon 30—40 ezer ember szinte eltűntek s a burok, ha nyílt ütközetbe nem bocsátkoznak a rendes angol katonasággal, tudják a módját, hogy guerilla harccal hogyan lehet az ellenségnek kárt csinálni, őt folytonosan zaklatni, esetleg szét-darabolni s ha lehet, úgy szétverni. Arról szó sem lehet, hogy az angolok csak úgy egy-csapásra leverjék a burokat; hosszú lesz még a háború, a mit legjobban bizonyít az, hogy az angolok bár eddig 60 ezer embert küldtek Dél-Afrikába s most újból 50 ezret szerelnek föl, még egy hadtestet mozgósítanak s a közeli időkben azt is Dél-Afrikába küldik. Ezentúl fog még csak megkezdődni az élethálra való harc.

A német császár angliai útja. Vilmos császár, mint táviratunkban is közöljük, angliai útjában maga mellé veszi Bülov gróf külügyminisztert is, nemcsak azért, mert a császárt minden külföldi útjában rendszeren elszokta kíséreni a külügyi hivatal valamilyik főembere, hanem azért, mert Bülovnak még sok tárgyalni valója van az angol kormányval a számai egyezmény részleteiről s az egyezménynek távalavőleg ő volt a megalkotója. Hivatalos német újság arról akar biztosítani, hogy Bülov megjelenésének más oka nincs is. Több nemzetközi kérdésről s így a transzváli háborúról lehet ugyan tárgyalás Windsorban és Londonban, de Németország álláspontja a kérdésekben már megvan határozva s a császár angliai útja nem fog ez állásponton változtatni.

Parlamentek téli ülésszaka. Négy európai parlament nyit meg tegnap téli ülésszakra: az olasz, a francia, a belga és a német. A olasz képviselőház ülését maga Umberto király nyitotta meg trónbeszéddel, a megnyitó ülésen vitát nem volt, mert az ülésnek a trónbeszéden kívül más tárgya nem volt. Bár a király nyugodtságra és fokozott munkára hívta föl a képviselőket általános Rómában a meggyőződés, hogy az olasz kamara nemsokára ismét izgatottas vitákkal lesz a színhelye. Rozelli pénzügyminiszter november 20-án mondja el expozéját, a mely az 1898—99. évről jelentékeny fölszöveget mutat föl; a bevétel 10 millió lírával mulja fölül a kiadásokat.

Táviratok.

Vonat összeütközés.

Amsterdam. nov. 15. Goeda és Rotterdam között egy kápolna mellett, a mely az Yssel partján áll, ma délelőtt két vonat, valószínűleg a nagy köd következtében, összeütközött. Több ember életét vesztette, sokán pedig megsebesültek. Rotterdamból egy kocsit küldtek a szerencsétlenség színhelyére, hogy a sebesülteket Rotterdamba szállítsa.

Örült asszony rémtette.

Páris. nov. 15. Dupuis Danielt, a híres rézkarczó-művészt felesége hirtelen elmezavarban agyonlőtte és azután magát ölte meg.

Vilmos császár Angliában.

Berlin, nov. 15. A császári párt angolországi útján a kíséretén kívül Agost Vilmos és Oszkár hercegek, Albert schleswig-holsteini herceg és Bülow gróf külügyminiszter fogja kísérni.

Egyházkerületi közgyűlés.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, nov. 16.

— III-ik nap. —

A harmadik nap kissé megcsappant az érdeklődés. A világi tagok közül többen a tegnapi esti vonattal elutaztak.

Igy Horthy István, Mezős Béla, Tisza K., Madarász Imre ma már nem vettek részt a tárgyalásokon.

Jelen voltak azonban Thaly Kálmán, Kiss Albert, az esperesi kar teljes számmal, gr. Tisza István, Ujfalussy Béla, Farkas Antal, dr. Baksa Lajos stb.

A gyűlést Kiss Áron püspök nyitotta meg. A tegnapi ülés könyvének felolvasása után napirendre tértek.

Első tárgya volt a hódmezővásárhelyi tanári kar kérvényének tárgyalása. A tanári kar azt kéri az egyházkerülettől, hogy a magán tanuló vizsga díjai a vizsgáztató tanároknak mellékjövedelmét képezzék.

A egyházkerületi közgyűlés alapos tárgyalás alá vévén az ügyet — többek felszólalása után elhatározta, hogy a h.-m.-vásárhelyi tanárkar kérelmét, a mely nem jogos, legkevésbé méltányos, nem teljesítheti.

Zsigmond Sándor főjegyző ezután mint előadó a tanügyi bizottság szervezeti szabályzatát olvasta fel. A szabályzat körül élénk vita fejlődött ki.

Dr. B a c z o n i Lajos aljegyző indítványt adott be mindjárt a vita elején. Indítványában azt kívánta, hogy a bizottság tagjainak száma redukáltassék.

K o v á c s Lajos, P a l l a g i Gyula hosszabb beszédben indokolják dr. Bacsoni álláspontjának helyes voltát.

K i s s Albert logikus, érvekben gazdag beszédben ellentétesen kimutatja, hogy sokkal okszerűbb, ha az eredeti javaslatot fogadják el.

A gyűlés az eredeti terveket fogadta el a módosítás mellőzéseivel.

Ezután a gyűlés figyelmét D ó c z y Imre középiskolai felügyelő jelentései költötték le.

A tiszántúli egyházkerület középiskolairól szóló gondos, minden tekintetben érdekes jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

Hasonlóképen tudomásul vette D ó c z y azon előterjesztését, a mely a tankerületi főigazgatónak az e. kerület gymnásiumaiban tett látogatásairól szól.

A tanár választásokról szóló jelentést tudomásul vették.

Ezután egy felmerült esetről kifolyólag utasította az egyh. kerület a karczagi, kisujszállási, mezőtúri, vásárhelyi iskolák igazgatótanácsait, hogy a vallás tanárok előmeneteli jogát tartsák tiszteletben, s azt ne neglígálják.

E kérdések különben minden vita nélkül tárgyalhattak le. A középiskolai felügyelő nyugdíj kérdését illetőleg azt határozta a közgyűlés, hogy az eredeti javaslatot fogadják el.

A közokt. miniszter a kerületi tornaversenyek ügyében átiratot intéz az egyházkerülethez. A gyűlés kimondja, hogy a tornaversenyeket minden tekintetben pártolni fogja.

A szatmári főgymnasium szervezeti szabályzatát illetőleg azt határozta a közgyűlés, hogy a szatmári presbiterium kérését, a mely az igazgató tanácsi tagoknak a presbiterium általi választást óhajtja B i k y Károly, F a r k a s Antal, D ó c z y Imre, B o r s o s Benő, G y ö r g y Endre, K i s s Albert, g f. T i s z a István hosszabb felszólalása után elfogadták György Endre azon indítványát, hogy megfontolás végett terjesztessék vissza az ügy a fenntartó egyházmegyére.

Ezután a m. ramaros-szigeti iskola ügyét intézték el György Endre felszólalása értelmében.

A gyűlés hátramaradt tárgyait értesülésünk szerint ma délután folytatódólag ülésben tárgyalják le.

H I R E K.

* **Értesítés.** Felkéretnek az eljáró urak, hogy holnap — nov. 17. — délután 3 órakor a függetlenségi pártkör helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

* **A magyar nyelv apostolai.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egylet választmánya ünnepi ülésén a Grünwald Béla alaphoz megjutalmazta azokat a tanítókat, a kik a magyar nyelv terjesztésével érdemet szereztek maguknak. Egyenként huszonöt forint utalmat kaptak: Sztréble György lucatói, Moró Andras borosznói állami tanítók, Béres András óhegyi, Pontyuch Janos récskei katolikus tanítók, Vinder Anna szent-miklósi tanítónő, Brodnyánszky Pál bacuri, Kuriatko Mátyas pallosi és Steffik András mogoródi evangélikus tanítók. A nagybányai Széchenyi társaság megjutalmazta azokat a tanítókat és óvónőket, a kik a sváb falukban sikerrel tanítják a magyar nyelvet. A megjutalmazottak: Károlyi Sándor udvari, Kerekes Ábrahám kisbányai, Técsi Lajos misztótfalusi, Tillinger Ferencz fényi tanítók, Eszményi Erzsébet hiripi, Brunner Teréz sárközi, Szücs Anna homoródi, Maklári Zsófi kőmörői, Mangu Irma gencsi, Stréber Ilona vámfalusi, Szilágyi Zsuzsána nagy-géczi és Dobrossy Róza sonkádi óvónők.

* **Végzetes párbaj.** N. váradról írják: Szomorú végű lovagias mérkőzés volt Nagyváradon. A párbaj egyik áldozata súlyosan megsebesülve fekszik, sőt orvosi életéért is komolyan aggódnak K. L. joghallgató egy előkező család fié és Sz. honvédőhadnagy állottak egymással szemben, súlyos feltételekkel. A párbajt gyalogsági kardokkal vívták ugyan meg, de bandage nélkül teljes harcoképtelenségig, Hevesen csaptak össze és a párbaj K. L. könyebb, a tiszt igen súlyos megsebesülésével végződött. A joghallgató karján sebesül meg, az ő kardja ellenfele nyakán az ütőeret vágta keresztül. A borzalmas sebet az orvosok rögtön bekötötték és igyekeztek a vérzést megállítani: mindazonáltal a seb természeténél fogva oly veszedelmes, hogy nem igen fűznek reményt a főhadnagy életben maradásához. A párbaj híre az esti órákban terjedt el Nagyváradon.

* **Leharapta a felesége orrát.** A házi civakodás napirenden volt Szabó László nánási földműves házanál. A veszekedést házastárs felesége provokálta. Egy ilyen házi összeszólalkozás alkalmával a veszekedés tetlegességgé fejlődött és a dühös férj, hogy feleségét megbosszulja, leharapta az orrát. A leharapott orru asszony hetekig gyógyuló sérülést szenvedett. A férj ellen pedig súlyos testi sértés büntetvéért bünvádi panaszt tett. A házastársak eme véres ügyében tegnapi tartott végtárgyalást a debr. kir. tvszék Szőke István bíró elnöklésével. A tvszék a megtartott végtárgyalás után az ember husra éhezett férjet 3 heti fogházra ítélte.

* **Eljegyzés.** Kerékgyártó József, a Singer gépgyár szerelője eljegyezte Tóth Rózsi kát a Phoenix bizt. társ. hivatalnoknőjét.

* **Vadászok gyűlése.** A debreczeni vadásztársulat választmánya november 17-én délután fel hatkor a városgazdai hivatalban ülést tart.

* **Furfangos tolvaj.** Egyik korcsma tulajdonosnője le akart menni a pinczejébe, hogy néhány üveg finom bort hozzon fel vendégeinek. Midőn a pinczeajtót ki akarta nyitni, nagy meglepetésére az nyitva volt és az alsó lépcsőfokon állott egy ember vállán borospalackokkal jól megrakott kosárral. Az asszony rögtön tisztában volt a helyzetével s hirtelen bezárta kulccsal a pinczeajtót, miközben lekiáltott a tolvajnak:

— Csak egy kis türelmet kérek, rögtön itt leszek egy rendőrrel!

A tolvaj azonban nem veszté el lélekjelenetét és így felel:

— Am tessék, de én „becsületesemre” fogadom, hogy mire a rendőrrel ide ér, mindegy hordójának beverem a fenekét, jobb lesz tehát, ha bekével tovább enged menni.

A korcsmárosné megijedve a fenyegetéstől, kinyitotta a pinczét s a tolvaj elszaladt.

* **Öngyilkos baka.** Tegnapi délután az őrsi hangnlatot a főpincseszón Beethoven gyászindulója tette még melancholikusabbá. Egy öngyilkos honvéd fiúnak adták meg az utolsó tisztességet. Katona S á n d o r n a k hívták, itt szolgált Debreczenben a 3. honvéd-ezrednél. Most rukkolt be októberben, de a szive vissza-visszavágyott a pátriájába, Füzes-Gyarmatra. — Csakhogy nem mehetett, — nem eresztette a regula. Ugy oldta meg a dolgot, hogy golyót röpített a fejébe. Most már mindegy neki Füzes-Gyarmat, Debreczen, civilizélet — kaszárnya . . . . Mindegy neki.

* **Ápolónői tanfolyam.** A magyar vöröskereszt-egylet hivatásszerű beteg-ápolónők kiképzése céljából az 1900. év elején a tulajdonat kepező Erzsébet-kórházban új, hat havi tanfolyamot nyit. — Az üresedésben levő 11 helyre pályázhatik minden kifogástalan erkölcsű nő 20—40 életév között, a ki kellő minősítéssel bír és ezen pályára szabad akaratból, erkölcsi jobb meggyőződésből lép. A folyamodványok akár közvetlenül, akár a főkegyesületek útján legkésőbb folyó évi december hó 15 ig terjesztendőek he az egyleti igazgatóságához (Budapest IV Kecskeméti utca 5. sz.) és azokhoz becsatolantók: a keresztlevél, illetve anyakönyvi kivonat, b) ha az illető kiskorú, vagy férjzett, beleegyezése a férjnek, szülőknak vagy gyámnak, c) erkölcsi Öizonyítvány d) kitéles bizonyítvány arról, hogy magyarul beszélni, írni és olvasni tud és kellő felfogási képességgel bír, e) hatóság bizonyítványa a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról, f) egészségi és himlőoltási bizonyítvány. A tanfolyam díjmentes és az abban résztvevők lekötelezik magukat hogy legalább öt évig maradnak az egyesület szolgálatában. Közlebbi feltételek az igazgatóságnál tudhatók meg.

* **A nexus.** Nem ismeretlen Szolnok-Doboka megyének az a határozata, hogy csak kerületbeli kiváló embereket válasszanak ország képviselőül. Más szavakkal a megyei rokonságnak érvényesülést akarnak szerezni s a Herberteket juttatni be a képviselőházba is, miként a megyét uralták és uralják ma is a megyéken a nexus kötelekeivel összeszőttfont családok gyermekei tekintet nélkül a képességre. Szeged város tegnapi tárgyalta ezt az átiratot s nagyon helyesen egyszerűen tudomásul vette.

* **Többszörös bérnyilkos.** Még a múlt hó 29 án történt, hogy a Kecskemét határában levő Ó-Kécskán fényes nappal fölháborító bérnyilkosság történt. Egy dülönton széthasított fejjei találják meg az öreg Szűz-Szabó Balázs szőlőcsészét. A vizsgálat megállapította, hogy a szegény embert egy elvetemedett bérnyilkos verte agyon, a ki jó pénzért hóhérral

hidegvérrel mérszázolta le áldozatát, A bérnyilkos! a rendőrség Sáfrány László, ó-kécskei fiatal, dologtalan csavargó személyében már le is tartóztatta s az ellene megindított eljárás több vérlázító gáztettet derített ki rá. Kitünt ugyanis, hogy Sáfrány László Fekecs Béni nevű pálinkatörő felbérletére verte agyon Szűz Szabót, a ki a pálinkatörő szőlőjén életfogytig tartó haszonélvezettel bírt, hogy ez által F e k e c s megszabaduljon terhétől. A tovább folytatott vizsgálat azt is kiderítette, hogy Sáfrány László ezenkívül még más bérnyilkosság is terhelik a lelkét. A mult havi gyilkosság e őtt éppen egy évvel, 1898. október hó 20-án gyilkolták meg az esteli órákban Ó-Kécskán Tóth Lajos ó-kécskei jómódu gazdát, a ki családjával és feleségével már régebben visszajködásban állott. Ez a bűntény szintén nagy izgatottságot keltett annak idején, de hiába volt minden vizsgálat, tanuk nélkül abban maradt a dolog. Hogy félaereles utján történt-e a gyilkosság, azt gyanították, sőt a csendőrség a meggyilkolt özvegyét és fiát el is fogta, nem voltak bizonyítékok, a fogságból is kibocsátották őket. A mostani vizsgálat folyamán aztán a csendőrség nyomozása a súlyos gyanúkok egész halmazát nehezítette vállalkra. Különösen az özvegyen marad öreg asszony roskadt össze az igazság ereje és a lelkiismeret súlya alatt. Csak úgy áradt belőle a szó egyszerre hallotta hogy ő bizony ő tette el lábától az öreg gazdát a Laczival, a ki nagyon ügyesen hajtottá végre a gyilkosságot, mert már gyakorlata vdlt benne, A csendőrség az öregasszony e vallomás alapján még egy harmadik, 1895-ben elkövetett rablógyilkossággal is gyanúsítja Sáfrány Lászlót, a ki a vizsgálati fogságban egész nap dalol és füttyüresz. Az ó-kécskei nép nagy izgatottsággal várja a vizsgálat eredményét, a mely még számds sötét titokra van hivatva világosságot deríteni.

* **Püspöki ebéd.** Kiss Áron ev. ref. püspök az egyházkerületi közgyűlés alkalmából tegnap ebédet adott, amelyen jelen voltak: Dégenfeld József gróf főgondnok, Tisza Kálmán, gróf Tisza Istvan, gróf Ráday Gedenn Puky Gyula, Ritoók Zsigmond, Bernáth Elemér, Széll Farkas, Horthy István, Simonffy Imre polgármester, Komlóssy Arthur főjegyző, Rácz Gyula alispán, Perczel József tábornok, Szántó és Bodnár ezredesek, György Endre, Ujfalussy Béa, Zsigmond és az esperesek.

* **A budapesti „Debreczeni-Kör“** már véglegesen megalakult s megkezdte működését. A kör állandó otthona f. évi. november hó 16-tól kezdve VII. ker., Kerepesi-ut 30. számú házban, felemelet (Secessió-palota) a fővárosi iparos körtől albertetbe vett helyiségekben van. Első összejövetelét f. hó 16-án tartja, amelyre a t. agoknak és érdeklődőknek minél nagyobb számban való megjelenését kéri. Védnök: Debreczen szab. kir. város. Dicselnökök: Gr. Dégenfeld-Schomberg József főispán, Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, Thaly Kálmán, Dr. Kola Janos, Dr. Király Ferenc országgyűlési képviselők. Dr. Serh Sándor elnök, Dr. Payer Imre alnök, Mezey József alnök, Dr. Popper Tódor jogtanácsos, Klimó Jenő titkár, Fejér Gábor pénztáros, Goldstein József, Leiner Samu, Stern Huzó jegyzők, Römer Miklós háznagy, Reich Viktor b. háznagy, Lindenfeld Jenő Nyíri Adár pénztári ellenőrök, Miklós Mórész könyvtáros. A választmány tagjai: Dr. Bakonyi Kálmán, Vértessy Kornél, Dr. Falussy Árpád, Tamassy Kálmán, Dr. Vértessy Gyula, Dr. Fráter Béla, Preizer Miklós, Dr. Szende Sándor, Pollacsek Sándor, Dr. Révi Nándor. Pötagok: Lukacs Frigyes, Róz Jenő.

* **Honvédelemlek.** A szabadságharcz félszázados évfordulója alkalmából a rákoskereszturi kiserdőben elesett 48-as honvédek sírjára emlékkövet akarnak állítani. A biz. Michinay gyógyszerész elnöklete alatt megalakult és gyűjtést rendez a kegyeletes célra. — Szabadka város hazafias pártjára a szabadságharcz emlékeire díszes oszlopot állítat, amelynek ünnepélyes leleplezése decz. 3-án lesz. A leleplezési ünnepre, mely imponzánsnak ígérkezik, a fővárosból is többen leutaznak a hazafias városba.

* **Marhavész.** A nyáron a csapó-utcai marhák között egy marha gyanusan megbetegedett. A tünetek marhavész gyanúját keltették s a miniszter szigorú intézkedéseket léptetett életbe s leküldötte Gracsányi Gyula orsz. állategészségügyi felügyelőt, ki szigorú vizsgálat alá vette az özszes marhákat s a csapó-utcai állományt, hol a gyanus megbetegedés előfordult, a miniszter utasítása folytán megfigyelő zárlat alá helyezte. — A csapó-utcai állomány meg, mindég egyenlő zárlat alatt van, habar azóta az egy gyanus eset óta, mely magam sem volt marhavész, a marhavésznek még gyanuja sem merült fel. — Ma érkezik városunkba Gracsányi Gyula országos állategészségügyi felügyelő, Leidl Emil és Papp Ábris állami állatorvosok, kik a csapó-utcai állományt megvizsgálják s ha egészségesnek találják, fotoldják a zárlat alól.

* **Az izr. hitk. tagok figyelmébe.** Értessitnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc utcai izr. templomban az istentisztelet további rendelkezésig következő időben fog tartatni: Köznapokon reggel fél 7 órakor. Köznapokon és péntek d. u. 4 órakor. Szombat és ünnep napokon d. e. 9, d. u. fél 4 órakor.

* **Nagysád vagy néni.** A kultuszminiszterium aktáit szaporítja most az a kérdés a mely felett az illetők tisztába jönni sehogy sem tudtak, hogy a tanítónőt az iskolában „Nagysádnak“ vagy „Neninek“ szólítsák-e a gyerekek. A „Nagysád“ nem egyéb, mint béteges nagyravagyós, magát nagyra képzelés, a mivel tetszelegnek hiúságának, de tanítónői becsértékét sem tanítványai, sem azoknak szülei előtt nem emeli, sőt igen sok esetben neyetségessé teszi, ha a tanítónő esetleg abból az osztályból küzdötte fel magát, a melynek nőtágiai a legjobb akarattal sem nagyságotlák, daczára annak, hogy a mai divat szólásbörtja között minden néven nevezendő fehérnépet nagysádnak titulálnak, mihelyt bóbítas kalap van a fején. — Mennivel egyszerűbb, természetesebb, őszintébb és a tanítónői hivatást mennyivel jobban jellemzi és foglalja magában a néni-vél való megszólítás. A tekintély nem a czibmen leledzik, ézt feléljük a „Nagysád“ czimert rajongóknak, hanem a munkásságban és erkölcsi életében elért becsében, melyben a tanítónő a bizalom, a szeretet viszi a legnagyobb szerepet. Üdvözljük a köznevelésügyi miniszterét az esetben ha hamarosan véget vet a harcznak a „Nagysád“ megszólítást egyszerűen eltiltja az iskolában. Annak ott semmi helye nincsen, mert az iskola nem az a hely, ahol a hiúság találjon tápot úgy a gyermek artatlan sziveben, mint a tanítónő sértettnek vélt önértetében. Minden ember hivatásában, rendeltetésében legyen, a minek iennie kell, ha azonkívül akar magának tetszelegni, am tegye, de az iskola nyilvános nevelőhely, ahonnan minden néven nevezendő nagysád, nagyragos es tekintetes kiküszöbölni való dolog.

* **Esküvő.** Szatmári Karoly posta és táviró főosztályos leányának Szereánának ma esküvőt örök hűséget Lenárdt József posta és táviró főosztályos.

* **A király asztalánál.** Hétfőn délután öt órakor ismét udvari ebéd volt a budai várpalotában. A huszonnyolcz meghívott előkelőség volt több ismerősünk is, így: Hieronymi Karoly Arad város országgyűlési képviselője, Wenckheim Frigyes gróf kis-jenői ker. képviselője, Nadasdy Ferenc gróf val. bel. titk. tanácsos és Zselénszky Róbert gróf cs. és kir. kamarás, aradmegyei nagybirtokosok. Az ellenzékek ezuttal Bartha Miklós képviselte az ebédet. Ebéd után a király hosszabb cercler tartott, kitüntetve megszólítással valamennyi vendégét. Hosszabban s igen kegyesen beszélt Hieronymi Karollyal. Wenckheim Frigyes gróffal a hadgyakorlatokról beszélt, melyek részben gróf Wenckheim birtokain folytak Arad megyében. Gróf Zselénszky Róberttel szintén hosszabban beszélt a király s miután a meghívottak mind egykét megszólította, szives főhajtsással elhagyta a termet.

* **Kísérlet a repülőgéppel.** A bécsi arzenálban most kezdik meg a kísérletezést Manninger József soproni születésű író repülő géppel. Manninger véletlenül jött rá a repülés titkára; kis leányának nádból és papirosból játékpillangókat készített s egyszerre az egyik pillangó, melyet feldobott, nem szállt le, hanem a szobában egyideig ide-oda repdesett, mintha eleven lett volna. Manninger csodálkozva kereste a különös tünemény okát s csakhamar megtalálta. Ez hogy miben áll, eddig csak a hadügyminiszterrel közölte egy beadványban és senkivel se mással. S hogy a találmány nem bolondság, mutatja a közös hadügyminiszterium 2117—1899. sz. elnöki kiadványa, melylyel a feltalálót magához rendelte, sőt már arról is nyilatkozott, hogy a találmány bevalása esetén minő art fizethet érte. A gépről egyelőre csak annyi került nyilvánosságra, hogy az óránként 80 kilót haladható erős széllal szemben is és hogy kizárólag a légrétegek váltakozó súritése és ritkítása mozgatja. A gép kicsi, egy emberre való és nem kerül többé darabonként 120 frtnál.

* **Elütötte a kocsi.** Debreczeni Lajos városi napi díjast ma délelőt a főutcán elütötte Sós Mihály b. ujjvárosi gazda kocsija. Debreczeni könnyebb sérülést szenvedett. A rendőrség vizsgálatot indított a gondatlan gazda kocsisa ellen.

* **Torma Zsófia dr. meghalt.** Százvárosból érkezett távirat jelenté, hogy Torma Zsófia dr. a híres arkheológus a kinek nevét tudományos munkássága révén a külföldön is jól talán még jobban ismerik, mint nálunk, szívészé hűdés következtében övenkilenc éves korában meghalt. Egy munkásságban eltöltött, sikerekben gazdag, tisztességben megőregedett élet ért véget Torma Zsófia halálával. A tudomány iránt érzet szeretetét, a melyet apjától, Józseftől, a híres történetudostól örökölt, a gyakorlatban érvényesítette annyi buzgósággal és alaposággal, hogy bármennyire szerény is volt egyébként, nem térhetett ki az elől, hogy érdemei elismerésül a kolozsvári egyetem tiszteletbeli doktorrá avassa. Ezt a tiszteletét nem sokaig viselhette. Alig három hónapja közölte a hivatalos újság, hogy a király jóváhagyta a tudós kisasszony tiszteletbeli doktorságát és ma már kihűlt a szív, mely olyan szeretettel csüggyött a magyar tudomány fölvirágoztatásán. Vén leány maradt, hogy annál függetlenebbül végezhesse hasznos munkáját és a családi élet melegét, melyben nem volt része, az a rajongás pótolta, melylyel magaválasztotta hivatását teljesítette. A tudományos világban mindenha tisztelettel fogják említeni a Torma Zsófia dr. nevét, mely a külföldön tiszteletet szerzett a magyaroknak.

* **Drágasági pótlék a díjnokoknak.**

A jog és pénzügyi bizottság tegnapi ülésén örömet hozott a városi napdíjasoknak, a kik öt forint havi drágasági pótlékért folyamodtak. A bizottság indokoltan találta a kérelmet és méltányolta azzal, hogy a tanács útján a közgyűlés előtt javasolni fogja a drágasági pótlék megadását.

* **Jótevény nő halála.** G a l l József dr. főrendiházi tag neje, született Á g o r a Katalin Lukareczen férjének temesmegyei birtokán 65 éves korában elhunyt. Az egész környék szegényeinek jótévedője volt és számos templomot ellátott adományokkal. Holttestét Temesváron tették ravatalra és onnan temetik el.

* **Ingyen egy sorsjegy,** mely 6 húzásra szól kétszáz ezer korona fő- és számos mellék nyeremenyvel mindazok k, kik legalább 5 frt árut vásárolnak Schwartz Dániel üzletében a Bika épületében, hol a legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékok férfiak részére kaphatók u. m. csakis valódi tajték pipák, tajték és borostyán szipkák, valódi ezüst fogantyus ébenfa botok, dohányzó asztalok, pipaállványok, szivar, pénz- és dohánytárczák, sakkok és dominók nagy választékban és igen jutányos áron.

Színház.

Arany ember. Szentséges Romantika — ne jöjjön el a te országod!... Sok tisztelő van még mindig, de illatodtól — hálá Istennek — nagyon sokan kapnak már migraint. Az Arany embert is megtapsolták tegnap, de nagyon sok arczon ott volt az unalom kifejezése. Nem voltak ezek a tapsok olyan szívből jövők, mint néhány évvel ezelőtt is. A szereplők azonban rettenetes és jobb ügyhöz méltó ambícióval játszottak meg szerepeiket. A szereplők mind megérdemelnék a dicséretet. Sajnos, mi térszűke miatt, ezt csak a K o m j á t h y-párnak, a tegnap este excelláló F a y Flórának, a mindig művészi S z a b ó Irmának és T a n a y -nak adhatjuk meg.

Bölgnyei intendáns Debreczenben. A kolozsvári nemzeti színház intendansa jelenleg amolyan szerződötési körúton van. Ilyen minőségben érkezett tegnap Debreczenbe. Ott volt a színházban is az előadást családijával együtt a város páholyából nézte végig. — Nem rosznyelvűségből, de kötelességből regisztráljuk, hogy a városi páholy elfoglaltsága folytán történhetett az, hogy a városi páholy rendes lakói: M á r k Endre és M a g o s urak, tegnap kivételesen megváltott jeggyel hallgattak végig a színházi előadást. Egyebkent Bölgnyei ur elég szép tervekkel jött hozzánk. Listáján jó nevek szerepelnek. Az intendáns ur F a y Flórát, H a l m y Margitot és R u b o s t szeretné valami módon megkapni. Az intendáns ur izléséhez gratulálunk, de — megbocsásson, — az ő preskribáltjai nagyon hozzáértők a közönség szívéhez. És úgy gondoljuk, hogy maguk a preskribáltak is szívesebben tartoznak a K o m j á t h y János társulatához, mint a kolozsvári színházhoz; melyről rosz nyelvek olyan félt állítanak, hogy — « n e m z e t i . . . »

Színésziskola Debreczenben. Szacsavay Sándor színházuk kiváló tagja drámai iskolájában az érdeklődők oly nagy számban jelennek meg, hogy az iskola kellő pártolás mellett már e hó 17-én megnyílik. Az e hó 15-én jelzett megnyitást részben a tanterem berendezése, részben a vidéki jelentkezők kérelmére tekintettel kellett pár nappal elhalasztani. Az előadások naponként délutáni 3 órától fél 6 óráig és 6-tól 8-ig tartatnak, hogy a tisztviselőknek s a tanuló ifjuságnak is alkalma legyen résztvenni az előadásokon. Miután előkelő családokból jelentkeztek sokan, kik nem éppen a színi pályára jelentkezték, ha ezek elégséges számban lennének, akkor külön csoportba oktattatnának s külön előadásokon vennének részt. A tandíj színi pályára készülőktől 7 frt, mely előre fizetendő.

A többieknek, a mennyiben még nem érték el 16 évüket, 5 frt. Beiratási díj egyszer mindenkorra 4 frt.

A drámai iskolához sikerült megnyerni Rubos Árpádot is tanítóul és Réthy Lászlót, ki kardalososkat képez. Tekintettel arra, hogy a vidéki színházak allandósítása küszöbön áll, nem ajánlható eléggé mindazoknak, a kik a színpályára óhajtanak lépni, vagy kardalososul kiképeztetni, hogy beiratkozhassanak a kitűnőnek ígérkező drámai iskolába, mert ezáltal magunknak nevelnénk zsiószét. Különbben a jelentkezések ideje — mint értesülünk — e hó 30-ig meghosszabbított.

Színházi műsor.

Csütörtökön, november 16-án „A” bérletben Báránykák. Operette.

Péneken, november 17-én, „B” bérletben Gyurkovics lányok.

Szombaton, november 18-án „C” bérletben Hunyadi László opera.

Vasárnap, november 19-én delután Aranylakadalom. Este Liliom Klári.

Törvényszék.

§ **A h.-nánási buzatolvajok.** A mult év folyamán Takács István h.-nánási lakos földbirtokos észrevette, hogy kamrájából a buza napról-napra feltűnően apad, de később akad a tettesek nyomára. Végre sikerült a csendőrségnek az egereket Takács Antal, Takács Gábor, Alföldi István és Debreczeni László személyében kézrekeríteni. Ugy juttattak be a kamrába, hogy a Takács István cselédje — Debreczeni László — a kamra ajtaját nappal úgy csukta be, hogy abba éjjel kényelmesen be lehetett menni. Ezek az éjjeli terménykereskedők az ellopott buzát részben Szilágyi Andrásnak, részben pedig Nyakas Imre, Lakatos Lászlóné, Kósa Sándor, Kutron Mihály és Nyakas Imrénék adtak el potomon áron. A tegnapi végtárgyaláson 12 vadlott ült a vádlottak padján, vad alá helyzetetett még Siteri Juliánna, a ki szintén a Takács István szolgálatában állott és ő lopta ki többször a kamra kulcsát gazdája szobájából. Ádám Miklós pedig azért hogy ő is részt vett a buza lopásban. A kir. ügyész csupán Lakatos Jánosnéval szemben ejtette el a vádat. A kir. törvényszék a vad meghallgatása után: Takács Antalt öt rendbeli loós büntetéért és a 2 r e n d b e l i l o p á s v é t s é g é e r t két évi fegyházra; Takács Gabort 1 rendbeli lopás büntetéért és 2 rendbeli vétségért 8 havi börtönre; Debreczeni Lászlót 4 rendbeli lopás büntetéért 6 havi börtönre; Szilágyi Andrást 1 rendbeli lopás vétségéért 14 napi fegyházra; Siteri Juliánna lopás vétségévé lefokozott büntetésben mint bűnrészt 5 havi fegyházra; Nyakas Imrét 5 rendbeli orgazdaság büntetéért 3 havi fegyházra; Kutron Mihályt orgazdaság vétségéért 2 havi fegyházra; Ádám Miklóst lopás vétségéért 1 havi fegyházra; Nyakas Imréné orgazdaság vétségéért 5 napi fegyházra ítélte. Alföldi Istvánt és Lakatos Lászlónét pedig az ellenük emelt vád alól fölmentette.

Az ítélet ellen az összes érdekelt felebezték:

Betörők, tolvajok, orgazdák. Posfay Sándor kereskedősgéd öccsével Janossal, továbbá Popovics Györggyel, Rutter Lajossal és Gyikó Jánossal szövetségbe a betöréseknek és lopásoknak egész sorozatát követte el a fővárosban. Rövid idő alatt közel 6000 frt értékű tárgyakat loptak össze. 14-én tárgyalta ügyüket a budapesti büntetőtörvényeszek. A vádlottak padján ott ültek az orgazdák is, Kovács Ferenc, Kovács János és Weisz Dániel kereskedők. A törvényszék Posfay Sándort 2 évi és 6 havi fegyházra, Posfay Jánost 1 évi és 3 havi börtönre, Rutter Lajost 5 havi fegyházra, Gyikó Jánost 10 havi börtönre, Kovács Istvánt és Ferenczet 19 frt fő-és 5 frt mellékpénzbüntetésre. Weisz Dánielt pedig 8 napi fegyházra ítélte.

Templomrablók. Carqueóttí Vincze olasz honpolgár barátójá Schök Hermina és

barátja Paulusz Szilveszter társaságában évek óta fosztogatta a templomok perselyeit. Így Bécsben az Anna-templomát s a Ferenczrendiek-templomát rabolták ki. Sopronban érték tetten a veszedelmes templomátogatókat, a kik fölötté aztán ma ítélte a budapesti törvényszék, Carqueldt három rendbeli lopás büntette miatt három évi fegyházra és öt frt. pénzbüntetésre, Schök Herminát egy évi börtönre és öt forint pénzbüntetésre, Paulusz Szilvesztert, mint bűnrészt nyolcz hónapi börtönre és öt forint pénzbüntetésre ítélte.

CSARNOK.**Miről regél a malom?**

Regény.

Sudermannától.

(29.)

— Folytatás. —

A felvonó hidon találkoznak.

Trude, feje köré setét kendőt csavarva, soká állott már az éger alatt, ott keresett menedéket az eső elől, s a mikor a zugó tuloldalán meglátta János alakját, sietett elébe.

— Trude te vagy? — kérdi arcát hevesen vizsgálva.

A nő hallgat s kezével szoritja a korlátot. A fehér hab kék és sárga színeket váltva tánczol szemei előtt.

— Trude — mondja János, miközben keresi kezével annak kezét — eljöttem, hogy búcsút vegyek tőled örökre. Ugy akarsz engem elereszteni egy más világra, hogy egy szót sem szólsz hozzám?

— És én eljöttem lelkem nyugalmaért, — szól az asszony, visszavonva kezét. — Ján, én sokat álltam ki miattad, — egy fél élettél megöregedtem, most — gyöngye vagyok, be eg vagyok, — légy tekintettel irántam, — ne nyulj hozzám, — nem akarok újra bünnel fertőzöten bátyád házába visszatérni!

— Trude, — azért jöttél ide, hogy kinezsz?

— Csendesen Ján, csendesen, — ne okozz fájdalmat nekem! — Nyugodtan, — bátorsággal és erővel — váljunk meg egymástól, Nem szabad gyűlöléssel megválnunk, hanem szerelemmel, nem haraggal.

Kimerült a beszédől, megpihen, lélegzetet oly nehezen szív s erőt vesz magán és folytatja:

— Lásd — én tudtam, hogy el fogsz jönni, — régen tudtam, mielőtt megkaptam volna a leveledet, és százszor kigondoltam, mit fogok mondani neked — de persze — te ne hozz — ne hozz úgy ki a soddromból.

Janos szemei villognak a sötétben, — lehellete forró, — s éles kacajban tör ki.

— Ugyan ne hozz ide fejünk felé glóriát. — Nem árt és nem használ az már mi nekünk . . . átkozottak vagyunk mi már fenn az égben és lenn a földön! Hagyd legalább hogy . . . Felbeszakítja beszédét!

— Csend! . . . hallom — mintha jönne valaki!

Visszatartja lélegzetét s hallgatódzik. — Semmit sem hall, semmit sem lát. — A szél és az éj elnyelték mindent.

— Gyere le a partra — mondja a nőnek — itt nagyon könnyen meg láthatnak.

Trude előre megy — ő követi. A sikos deszkákon megcsuszik a nő, János karjaiba emeli és le viszi a folyóhoz. Tehetetlenül csügg a nő a férfi nyakán.

— Milyen könnyű lettél azóta Trude. — mondja halkán, mialatt lassan lefekteti a gyepre.

— Oh, — mondja Trude felülve, — meg sem ismernél, ha arcodat megláthatnád.

— Mit adnék érte, ha láthatnám! és megpróbálja arcáról elhuzni a kendőt, Csak egy halvány ovált lát, két setét, ivelt árnyékkal, a szem helyén, — mást nem lehet kivenni.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar borok Hamburgban. Hamburgi főkonzulátusunk az ottani borkereskedelmi viszonyokról a következőket írja;

A borok kereslete Hamburgban mindenkor élénk. A mérsékelt vám mellett a borbevitel 1898-ban tengeri úton 270,927 hektoliter volt 20.5 millió márká értékében. Azonkívül még 441,500 palack pezsgő és pezsgőbor hozatott be 1.7 millió márká értékben.

A behozatalban Franciaország foglalja el az első helyet, utánna Spanyolország, a Rajnavidek, Portugália, Kis-Áz ia, Anglia, az Egyesült-Államok, Németalföld, Madeira, Algir, Dalmácia, Fiume és Trieszt következnek.

A bor árak a hivatalos statisztika szerint hektoliterenként a következők voltak: francia 88, spanyol 76, olasz 54, rajnavideki 59, portuzal 103, kis-ázsiai 38, angol 59, amerikai 48, németalföldi 94, Madeira 137, algiri 54, dalmát 52 márká. A pezsgőborok ára palackonként: francia 5.61, rajnavideki 2.76, németalföldi 2.75, angol 4.40 márká.

A vörös borokat nagyon keresik az ottani piacon, különösen a bordeaux-i fajtákat, melyeknél ott jó keletük van.

Az olasz borokat többnyire a bordeaux-ival való keverésre használják. A fehér borok többnyire csak a nyári időszakban fogynak erősebben. A magyarországi és osztrák nehéz borok aránylag drágák és így a versenyben nem vehetnek részt.

A dalmát borok is tért vesztek az újabb időben, allitóltag a minőségük rosszabb lett.

Gyógyborok gyanánt leginkább a finomabb magyar borokat használják és pedig különösen a tokajit. Palackonként 2 1/2 árt érnek el. A magyar bórak fogyasztása az utóbbi időben jelentékenyen csökkent, egyrészt a védjegyek hamisítása, másrészt pedig a tokaji szőlővidékről terjesztett hamis phylloxera híresztelések következtében.

Remélhető azonban, hogy a földművelésügyi m. kir. miniszterium által kidolgozott és az ottani főkonzulátusunk útján szétosztott felvilágosító röpiratnak sikerül a régi bizalmat ismét helyreállítani.

A tokaji bor helyett a samosi bort használják: ennek nagybani ára a brutto hektoliterenként franco a hamburgi szabad kikötében 30 márká illetőleg 55 márká a hamburgi üzletekben.

A tokaji bornak egy újabb versenytársát képezi a „Makon” nevű műbor is, melyet malatából készítenek a portó, sherry és tokaji borok módjára. Fogyasztása igen jelentékeny.

A szakkörök nézete szerint azonban ez a főleg gyógyszerészek és droguisták által forgalomba hozott műbor nem képes hosszabb időre kiszorítani a természetes borokat.

A monarchiából szállított bor és must bevitelénél nem szükséges a származási bizonylat, amennyiben az 1891. december 6-án kelt kereskedelmi szerződés 3. cikké értelmében szerződés szerinti vámeljárás kérelmezhető a monarchia és a Német birodalom között fennálló szabad forgalom alapján. Ugyanis ha a legtöbb kedvezményes bíró államok egyikéből származó és hordókban szállított bor- vagy mustküldemény eredete iránt nem merülhet fel kétség, akkor a vámhatóság vezetőjének engedélyével a származási bizonylat bemutatásától teljesen eltekinthetnek.

Az aradi polg. takarékpénztár. Aradon a felszámolásban lévő polgári takarékpénztár visszaállítására széleskörű mozgalom indult és a cél elérésére már biztosítottak látszik. A részvényesek vasárnap gyűlést tartanak, Vezérigazgatóul Tedeschi Viktort, a kereskedelmi testület elnökét kéri fel.

Budapesti gabonatözsde.

Nov. 15.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ar 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági	76	7.70	7.80	80	08.15	08.20
"	77	7.80	07.90	81	08.15	08.25
"	78	07.00	08.10	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.05	08.20	—	08.15	08.20
"	76	7.70	7.80	80	08.15	0.825
"	77	8.80	7.90	81	—	—
Pestvidéki	78	08.00	08.10	82	08.15	08.15
"	79	08.05	08.20	—	—	20
"	79	7.65	7.75	80	08.10	—
Fehérmegyei	76	7.75	7.85	81	08.10	00.15
"	78	7.95	8.05	82	8.10	0.20
"	79	07.00	08.05	—	8.10	—
Bácskai	76	7.70	07.15	80	00.00	00.00
"	77	7.75	7.75	81	00.00	00.00
"	78	8.95	08.85	82	—	00.00
Északmag	79	8.00	08.05	—	—	—
"	78	8.85	7.15	80	—	—
"	79	8.00	8.00	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram		
Rozs elsőrendű	uj	70-72	6.25	6.35
" másodrendű	"	—	6.10	6.20
Árpa takarmánynak	"	60-62	5.90	6.10
" égetni való	"	62-64	5.65	5.75
" serfözdei	"	64-66	6.40	9.60
Zab	uj	39-41	5.35	5.45
Tengeri bánsági	uj	—	5.20	5.50
" más nemű	"	—	0.00	0.00
Repce bánsági	"	—	11.60	12.10
Köles	"	—	5.30	5.66

Sertés vásár.

Kőbányai sertés piac. Nov. 13. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli) — kr. Közép p. kint 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialat közép (páronként 251-320 kg. 42-43 kr. Fialat könnyű páronként 250 kg. sulyban 43 1/2-44 krig. Szerbiai: Nehéz p. kint 260 kg. sulyban 4 1/2-42 krig.

Sertés létszám: 1899. évi nov. hó 13. napján volt készlet 33438 darab, nov. 14. felbajtatott 777 drb, 1899 nov. 14-en elszállított 560 db. 15-ára maradt 33.955 db. A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

Nyilt-tér.

Dr. Széll Kálmán

egyet. orvostudor, ideg- és belgyógyász.

Rendel: d. e. 8-9-ig, d. u. 2-4-ig.

Szerdán délután ingyen rendelés.

Lakása:

Hatvan-utca 13. szám.

Szőnyegek,
Linoleum, viasszos vásznak,
Butorszövetek,
Gyapju és csipke függönyök,
Ágy és asztalterítők,
Flanel takarók,
 nagy választékban kaphatók
Szabó Lajos Fiai cégnél
Debreczen.

— Mintha vak volnék, — mondja s remegő kezét végig vonja a nő arcán, mintha így tapogatva akarná a szeretett vonásokat kivenni. — Trude nem ellenkezik többé. Féljél leejti János vállára.
 — Mi mindent akartam neked elmondani, — sugja Trude, — s most már semmit sem tudok, igazán semmit.
 János szorosabban öleli magához. Szótlanul, érzéketlenül állnak egymás mellett, míg a szél megtépi s az eső veri őket.
 Ekkor a falu felől a postakürt hangja hallatszik, csak tördelve, a mint elnyeli a vihar olykor-olykor.
 — Válsunk ksil, — mondja János öszszerezzenve — már mennem kell.
 — Most, éjjel? — dadogja az asszony.

János int.
 És én nem is látlak többet?
 Vad riadás tör át a viharon.
 — János könyörül rajtam — nem hagy-lak! — én — nem élhetek nélküled! A szerencsétlen asszony ujjai mélyen bevésődnek János vállába.
 — Ne menj! — nem akarom! . . .
 János erőszakkal akar szabadulni.
 — Ah vagy? — te mégy . . . Oh te — te rossz vagy! . . . Tudod hogy meghalok, ha te mégy . . . Nem élhetek . . . Vigy magaddal! Vigy magaddal!
 — Asszony, magadnál vagy?
 — Hab! Hogy magamnál vagyok-é? . . . Nem védekezik a bárány, — ha a vágóhídra viszik . . . És te oda viszel?! Ah, így szeretsz csak? . . . Csak így . . . Csak így?
 Gondoloz Mártonra?
 — Az batyád! Többet nem tudok róla . . . De azt tudom, hogy meg kell hallanom — ha sokaig nála maradok . . . Szédülök, ha ra gondolok! . . . Vigy magaddal János, vigy magaddal!
 János megragadja Trude kezét és öszszérázza s úgy beszél hozzá megtört, rekedt hangon:

— Tudod-e, hogy én végleg eszülyedtem, elzüllöttem, korhelylyé és iszakossá lettem, a kinek itt a földön nincs már becsülete sem . . . Hogyha látnál engem megbor-zadnál tőlem . . . És azt hiszed, jó maradnék te hozád? . . .

Sohasem bocsátom meg neked, hogy miattad vétkeztem ellene. Ő fog közöttünk alanni a mig élünk. Én legyaláztalak . . . verni foglak, ütni, ha részeg vagyok. Te a poklot fogod mellettem szenvedni . . . Nos? . . . Mit akarsz.

— Trude alázatosan hajtja le fejét, öszszekulcsolja kezét és úgy sugja:
 — Vigy magaddal!
 János vadult örömkriáltásba tör ki.
 — Hát jöjj . . . jöjj rögtön . . . Ne-gyedóránk sincs . . . Nem fog látni senki . . .

Csa! Mass — az el nem arul . . . A városban vehetsz ruhát magadnak és aztán . . . Csand, csitt . . . Mi az? —
 A malomban hirtelen életre kelt minden Sárga lámpafény esik a nyitott ajtón át a setétbe. Kis lámpa jelenik meg az udvaron, aztán eltűnik, — majd ismét előkerül — és aztán mintha valaki elhajította volna, nagy ívben, meteoriként repül a levegőben . . .

(Folyt. köv.)

Kosmin
 Aki a kellemest a hasznossal öszsze akarja kötni, az szokják hozzá a Kosmin szájvízzel való rendszeres szájöblögetésekhez.
 E száj- és fogvizet amellet, hogy rendkívül kellemes ízénél fo-va a száznak a legnagyobb frisseséget kölcsönzi, ismert kitűnő hatásával a fogakat szépíti és egészségben tartja oly sokáig, ameddig az egyáltalán csak lehetséges.
 Egy palack, mely sokáig eltart, 1 frt, kapható a gyógys-ertárakban, jobb drogua- és illatszert-üzletekben. Vezérképviselőség E. Skriwan Bécs, IX., Müll-nergasse 3. — Nagybani raktár Budapest, Török Józsefnél.

Kosmin

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kiprobált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu a test bármilyen műcsuszos bántalmait, u. m. köszvény, csusz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: **Török József** ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és **dr. Egger A.** ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. — Ugyiszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Ügyszintén Debreczenben: **Dr. Rotschnek V. Emil**, **Tóth Béla**, **Mihalovits I.** gyógyszerészeknél.

A védjegyre tessék vigyázni!

Máriaczei gyomorcsseppek

nagyszerűen hatnak **gyomor bajknál**, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és nepszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomoréges, felesleges nyalkakiválasztás, sárgaság, undor és hanyas, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfajásnál, a menaviben ez a gyomortól származott **gyomortulterhelésnél** étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoikaknál.

Említett bajknál **MÁRIACZEI GYOMORCSEPPEK** évek óta kitűnőeknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum »König«
Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerárában Budapest, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: **Tóth Béla**, **Mihalovits István**, **Dr. Rotschnek V. Emil**, **Tamácsy és Balázs** gyógyszerészeknél. **Díószegen**: **Vaday Ignác**. **Ér Mihályfalván**: **Matray István**. **Hadházon**: **Farkas Ödön**. **Kabán**: **Horváth Kálmán** gyógyszerészeknél.

Boros Testvérek

női divat áruháza DEBRECZEN, Kossuth-u. 6. sz.

Olcsó alkalmas ajándéktárgyak.

Raktárunk feleslegét: Finom női ruhakelme maradékok árait

felére szállítottuk le.

— Selymek, Bársonyok. —

Velezek, Kendők, Echarpok, Harisnyák,

Keztyük

leszállított árakban. — Nagy választék.

Női kézimunkák és kellékek.

Olcsó alkalmas ajándéktárgyak.

Felülmulhatlan olcsóságok.

Melyik a legjobb szépítőszert?

MOLLITERGIN,

Hatása meglepően gyors.

mely **puhává, fehérre, üdévé** teszi az **arcz és kéz bőrét**, nem zsiroz és teljesen ártalmatlan.

Kapható: **MIHALOVITS I.**

a »Kigyó«-hoz címzett

Egy üveg ára 1 korona. **gyógyszertárában DEBRECZENBEN.**

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 68. sz.

által a legújanyosabb árak mellett ajánljának:

Locomobil és gőzcsepplőgép-készletek
2 1/2, egész 12 lóerős, szalmakaszalók, torfából járgány-csepplőgép, lóhera-csepplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálók, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csepplőgép-gyára.